משנה · אחרונים · רש״ש · סדר קדשים

רש״ש על משנה מעילה

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

רש״ש על משנה מעילה

רבי שמואל שטראשון [הרש"ש]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/רשש-על-משנה-מעילה/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 4
משנה ג 5
פרק ב 5
משנה ג 5
משנה ט 5
פרק ג 6
משנה ב 6
משנה ג 6
משנה ד 6
משנה ו 7
משנה ז 7
פרק ד 8
משנה ג 8
משנה ד 8
משנה ה 8
משנה ו 8
פרק ה 9
משנה ב 9
משנה ד 9
פרק ו 9
משנה א 9
משנה ב 9
משנה ו 9

פרק א

משנה א

כתב התוי"ט בשם הרמב"ם הביא אחר כריתות מעילה מפני כו'. לכאורה בפשוט י"ל דכ"ה הסדר בויקרא תחלה חטאת קבוע דבאה על חייבי כריתות ואח"כ קרבן עולה ויורד ואח"כ אשם מעילות:

במשנה ואיזו היא שלא ה"ל שע"ה פירש"י וה"ה לכל הני כו' וה"ט דנקיט הני כו'. והוא דוחק. ולכאורה נראה דלפי סוגיין לקמן בגמ' דלר' יהודה דלכ"ע בהני דרישא אם עלו ירדו. אין בהן מעילה אלא מדרבנן. א"ש בפשיטות דר' יהושע מעילה דאורייתא אתי לאשמעינן דכל הנך דחשיב הכא לכ"ע אם עלו לא ירדו. ולכן דברי התוי"ט בד"ה ושקבלו פסולין שתלה טעם מעילתן מדאורייתא משום דא"ל תקנתא. שלא בדקדוק דבל"ה נמי כיון דאם עלו ל"י ועוד דודאי מיירי שאין עוד דם הנפש דאל"כ עדיין יש תקנה שיקבלו כשרים ויזרקו ויצאו מידי מעילה. אלא שהרמב"ם סתם ברפ"ג דהל' מעילה וכתב דאם נפסלו בדברים שיפסלו בהן הקרבנות כו' מועלין בהו מד"ס. ושיטתו הוא דאפילו בהך דאם עלו ל"י אין בהן מעילה ד"ת וכמו שבאר הלח"מ בפ"ג מהל' פהמ"ק ה"ז ע"ש:

שם ברע"ב ד"ה בלילה כו'. האי כל שכן הוא כו' וכ"כ רש"י. ועתד"ה שחטן ולעד"נ דבהך בבא אתי לאשמעינן דאף דזרק ביום מ"מ לא יצאו מידי מעילה. ולהכי בבבי קמייתא דלא מיירי בזריקה הוה רבותא בהיפך. אבל הכא הוה רבותא דאף דהזריקה היתה כהוגן מ"מ ל"י מידי מעילה דומיא דשחטן חוץ לזמנן כו' דהוה הרבותא בזה כמ"ש התוס' לקמן:

משנה ב

ברע"ב ד"ה בשר קק"ד. ואח"כ נכנס כ"כ רש"י. תימה דמאי מעליותא מחזר ונכנס כיון דכבר נפסל ביוצא. דע"כ לא אמרינן בזבחים (צ') מאי לאו דהדר עיילינהו. וכן ר"פ שם דאמר בדהדר עיילינהו כ"ע ל"פ כו' אלא בסיפא דוקא באימורי קק"ל די"ל דלא מיפסלי ביוצא קודם זריקה. וכן במנחות (מ"ז ב') לענין שתי הלחם דאר"פ דבהדר עיילינהו פליגי היינו דנאמר דר"ע ס"ל דשחיטה לא מקדשא ולא איפסלו כלל. וכ"כ קשה בזבחים שם דקס"ד דטעמא דר"ע באימורי קק"ל דס"ל דלא מיפסלי ביוצא. דא"כ מ"ט בבשר קק"ד. ועי' בתוס' שם (כ"ו) ד"ה דלמא. והתוי"ט שהקשה על מה שפרש"י לקמן בסיפא ג"כ דמיירי בחזרו מהא דר"פ שם בזבחים דאמר בדהדר עיילינהו כ"ע ל"פ. זה לק"מ דר"פ ל"ק שם אלא למידחי הכתנאי. אבל באמת לפי דקאמר רבינא ב"ש שם דמיפסלי ביוצא.

אפי' בדהדר פליג ר"א. ודלא כהרמב"ם בפ"א מהלכות פהמ"ק הל' ל"ג דמשמע שדחה דברי רבינא ב"ש מהלכה ועצ"ק שנגע במקצת דברי אלה:

שם ד"ה וא"ח עליו משום פיגול כו' פירש"י הואיל כו'. אלא זריקה כשרה וכ"פ אחריו הרע"ב. והתוס' כתבו ביתר ביאור לענין פיגול דאמרינן כהרצאת כשר כך הרצאת פסול וכ"כ במנחות (מ"ז ב') (והתוי"ט ל"ד במש"כ בשמם דפיגול יליף בגז"ש כו'. דל"כ הגז"ש אלא לענין נותר). ואף דמוקמינן לקמן ביצא מקצת בשר. דאפי' ר' יהושע מודה דאם נשתייר כזית בשר זורק אה"ד (פסחים ע"ט) וכש"כ לר"א דס"ל שם (ע"ז) דם אע"פ שאין בשר וא"כ זריקה כשרה היא. מ"מ לענין בשר היוצא דלא מהני הזריקה ליה לאשתרויי באכילה כדלקמן בסה"פ ה"ל לדידי' כזריקה פסולה ועי' לשון רש"י במנחות שם:

משנה ג

בתו"ח ד"ה דאיתא שם כו' אי נמי מזריקת הדם. נראה דט"ס הוא וצ"ל בקבלת הדם ועי' בתוס':

פרק ב

משנה ג

במשנה פרים הנשרפים כו' ומועלין בהן בבה"ד עד שיתיך הבשר. ק"ל מדוע לא קתני דבאימוריהן מועלין עד שיצאו לבה"ד. ונלע"ד דלפי דמצות הרמת והוצאת הדשן לא כתיבי אלא גבי עולה. לא ילפינן מינה אלא הנעשין על מזבח החיצון דומיא דידה. ע"ד שאר"ש בפ' ב"ש בזבחים (מ"ג) במשנה כל שאינו על מזה"ח כשלמים א"ח עליהן משום פיגול. וכעין תירוץ התוס' לקמן (י' ב') ד"ה הכל מודים. ודע דמשמע דחייבין עליהן משום פיגול כו' קאי ג"כ על הבשר שהרי ומועלין בהן כו' לא קאי אלא עלייהו לחוד ועמש"כ בזבחים (ל"ה) וצ"ע:

משנה ט

במשנה זה"כ כל שיל"מ אח"ע משום פיגול כו'. ומש"כ התוי"ט דפה"נ דמן מתיר בשרן ועורן לבה"ד. משמע דחייבין עליהן משום פיגול ועמש"כ עליו בזבחים (ל"ה) בס"ד:

[**שם בתוי"ט ד"ה קדשו בכלי כו' אגב הני דלעיל נקט לי**'. תוס'. נ"ב עי' הלשון בתוס'. מהגרמ"ש ז"ל]:

פרק ג

משנה ב

במשנה המפריש. פירש״י ולא פי׳ אלו לחטאת כו׳. וכן פי׳ הרע״ב. וכ״ע התוי״ט ל״ד דאפי׳ אמר אלו לחובתי מפורשין הן כו׳. ואני אומר עליו ז״ל דל״ד דלפי מה שפירשו לקמן בהא דשהן ראויין להביא בכולן שלמים דר״ל דבכל מעה ומעה כו׳ וכפי שבאר דבריהם שם התוי״ט בעצמו. פשוט דאפי׳ אמר לחובתי ואף באמר אלו לחטאתי ולעולתי כו׳ נמי דינא הכי. ומה שהביא התוי״ט ממש״כ בנזיר. אינו כלום דשם קאי על דינא דלקמן במת דשם מחלק במתניתין בין סתומין למפורשין. אבל ברישא דלא מחלק משמע דאפי׳ במפורשין (דבסיפא) נמי. ועי׳ בתוס׳ דנזיר (כ״ו) בסד״ה הא. אבל לפי׳ התוס׳ שהביא התוי״ט בד״ה מת בועי״ל הוה איפכא דברישא מיירי ביותר סתומין מבסיפא. ואין זה משמעות המשנה. אולם על מה שפי׳ הרע״ב ג״כ בסיפא גבי מת שלא פי׳ אלו לחטאתי כו׳. שם יפול עליו שפיר דל״ד:

[**שם בתוי״ט ד״ה לא נהנין כו׳ דאפי׳ מדאורייתא אסור אע״ג דקיימא כו׳** כצ״ל:

שם בא״ד תוס׳ נ״ב בנזיר כ״ד ע״ב:

שם ד״ה מת כו׳ והקשו דלישני כו׳ כצ״ל:

שם בא״ד ואמר מעות הללו לקרבנות נזירתו כצ״ל. מהגרמ״ש ז״ל]:

משנה ג

במשנה לשיתין. כ׳ התוי״ט דהוא לשון ארמית כו׳. והוא ג״כ לשון עברי והיו שתותיה מדוכאים (ישעיהו י״ט:י׳). כי השתות יהרסון (תהילים י״א:ג׳):

משנה ד

במשנה המקדיש דישון בתחלה כו׳. פירושי המפרשים בזה דחוקים מאד. ולעד״נ דר״ל דקדושה שהיה בהן קודם כבר אזלא לה כדקתני רישא. אבל אם הקדישו אדם עתה מחדש (וזהו שכוון במלת בתחלה) מועלין בו. ועי׳ בפי׳ הרע״ב דלכאורה כוונתו נעלמה. ואולי יכוון דדוקא אם הקדיש דמיו בעוד היותו בפנים ר״ל בהיכל דאז לא היה ראוי לשערו ולשומו משום דכ״א אסור ליכנס שמה שלל״צ עבודה והוא באזהרת אל יבוא דר״פ אחרי. ותיכף כשהוציאוהו לעזרה דאז היה ראוי לשומו נהנה ממנו מעל. משא״כ אם היה שהות לשומו קודם שנהנה ממנו. או שהקדישו לאחר שהוציאוהו לעזרה דהיה שהות לשומו קודם שהקדישו לא מעל. ובזה ינצל מכל גמגומי התוי״ט עליו:

משנה ו

במשנה אילן ואח"כ נתמלא פירות שדה ואח"כ נתמלאה עשבים כו' וא"מ במה שבתוכן כו'. מה שהקשה התוי"ט מביצת תרנגולת ומחלב חמורה דלעיל. נראה דלק"מ די"ל דהתם מיירי בחלב שהיה בדדיה וביצה שהיתה במעיה בשעה שהקדישם. ומה שהביא ראיה בסד"ה רש"א לפסוק כר' יוסי מגידולי קונם דפ"ז דנדרים. עמשכ"ע שם (נ"ז) בס"ד. ובר מן דין הא איסורא מיהא איכא אפי' לת"ק וכדאיתא בפסחים שהביא לעיל. ולכאורה ה"נ ראיה לפסוק כר' יוסי ממשנה דלקמן שרשי אילן של הדיוט הבאין בשה"ק וכו'. ומדאיצטריך לאשמועינן בהו דאין מועלין ש"מ דבשאר גידולי הקדש מועלין. אבל י"ל דרישא מיירי דכשהקדיש הקרקע היו כבר שרשי אילן של חבירו לתוכה. וכן סיפא כשהקדיש את האילן כבר היו שרשיו לתוך שדה חבירו. וכ"מ לישנא דגמרא בב"ב (כ"ו ב') מידי איריא בגידולין הבאין לאחר מכאן עסקינן. מכלל דלשינויא דרבינא שם לאו בהכי איירי:

שם ולד מעושרת כצ"ל וכן לקמן עי' הנוסח במשב"ג. והקשה התוי"ט דבדמאי קרי מעושרת לכלכלה שהופרש ממנה המעשרות והרמב"ם העתיק ולד המעשר. ונראה דאישתמיטתיה מ"ז דפ"ט דבכורות מן המעושרים דפירושו מן העשיריים. ובגמרא שם (נ"ט ב') הוה ס"ד דפירושו אותן שעישר עלייהו ודחי שם דאינו אלא העשיריים ודיקא נמי כו'. וז"ל הרמב"ם שם בפירושו והוא מה שאמרו בתיקון מה שאמר מעושרין מאי מעושרין עשיריים:

שם בתוי"ט ד"ה אילן מלא פירות כו' וז"ל רש"י כו'. ובבכורים לא מיתוקמא שהרי אין קרבין כו' וע"ש. ול"נ דמשום הא לא איריא כיון דטעונין הנחה לפני המזבח שפיר מיקרי ראוי למזבח. ומה שאח"כ נוטלין הכהנים משלחן גבוה קזכו כמו בשר החטאת והאשם ודומיהן:

משנה ז

במשנה ראבצ"א כו'. התוי"ט העלה בצ"ע על הרמב"ם בחבורו שהשמיט ד"ז ע"ש. ול"נ דהרי הרמב"ם מפרש בפיה"מ דראב"צ אתא לאפלוגי ולומר דמותר ליהנות ממנה והביא ראיה מהא דנוהגין כו'. ות"ק סבר דאין זה ראיה דהתם טעמא משום דמצות ללה"נ (ויש ט"ס בפירושו וצ"ל תחת אינה מודה. אינו ראיה ובהגהת התוי"ט ג"כ ט"ס וצ"ל לא שמעינן) ולכן לא הביאו הרמב"ם להלכה דלענין לתתה בלולב הוא פשוט דשרי מטעם דמללה"נ וזה הביא בד"ט. ולשאר הנאות פסק דאסור כת"ק. אלא דלכאורה קשה מ"ש זה מהא דפסק הרמב"ם בפ"א מהלכות שופר ה"ג דבשופר של עולה לא יתקע לכתחלה.

וי"ל דשאני הכא דאפילו הנאה גמורה אינו אסורה אלא מדרבנן מדקתני ולא מועלין לכן בהנאה דמצוה ל"ג אפילו לכתחלה:

פרק ד

משנה ג

במשנה כלל אר"י כו'. ופסקו הרמב"ם בפ"ד מהלכות ט"א הי"א וכ"כ בפי' הכלל הזה אמת. וקשה דהלא ביומא (פ"א) אמרינן דרבנן פליגי עליה ע"ש. ונ"ל דסמך אסוגיא דסוכה (י"ז) דאזלא כוותיה ע"ש:

משנה ד

במשנה השרץ והנבלה כו' א"מ זע"ז כו'. לפרש"י במשנה דלעיל אתיא כר' יהושע. אבל לשיטת הרמב"ם והתוס' שם שהבאתי י"ל דאתיא אפי' כרבנן:

משנה ה

במשנה במזון שתי סעודות לעירוב. מש"כ הרע"ב שהם שמונה ביצים לדברי רבותי. במחכ"ת אגב שיטפי' ל"ד דעי' בפ"ח דעירובין מ"ב דזה ליכא למ"ד. שוב נזכרתי שכ"כ גם הטור או"ח סי' ת"ט וע"ש בט"ז סק"ח:

משנה ו

במשנה הערלה וכלאי הכרם מצטרפין זע"ז. מש"כ הרע"ב לאסור במאתים ביבש ובלח בנו"ט. ל"ד. וכך הל"ל במין במינו במאתים ושלא במינו בנו"ט או אפי' במינו וכגון המחמץ עי' פ"ב דערלה מ"ו:

שם בתוי"ט ד"ה רש"א כו' והרמב"ם בפי' מסיים שאנו חוששין להשוות השיעור לטומאה בדברים שמטמאין לא בדברים שמתטמאים ע"כ:

בא"ד וגם בזה לא נוח לי. לכאורה שפתי הרמב"ם ברור מללו דל"ח שיהיו שיעוריהן שוין אלא לענין הצטרפות המטמאין. אבל להצטרפות המתטמאין ל"ח שיהיה שיעוריהן שוין (גם נראה שבתוי"ט נפל ט"ס וצ"ל דהא אמרן לעיל טומאתו ולא שיעורו. גם לקמן שכ' "וזהו פירושו שבכאן". ט"ס וצריך להציגם אחר וי"מ כו'). אמנם ק"ל לפי מה שחילק הרמב"ם. מסוכה (י"ז ב') דפריך על רבה דאמר דמש"ה לא מצטרפי סכך פסול ואויר מפני דלא שוו שיעורייהו להדדי מהא דהבגד והשק כו'. והלא סכך פסול ואויר הוויין כדברים המטמאין. אך לפי מה שהוסיף הרמב"ם כאן ביאור בדברי ר"ש. י"ל דהיינו הא דמשני התם כדקתני טעמא אר"ש מ"ט כו':

מלשון הרע"ב שכ' וכן כ"א מצטרף לקל וכולן מצטרפין זע"ז כו'. משמע דאפי' שלא כסדר השנוי במשנה. ולא כן פי' בכלים ועי' תוי"ט שם:

פרק ה

משנה ב

במשנה נהנה בכחצי פרוטה ופגם בכח"פ כו'. נראה דהו' מן ופגם הוא ו' המחלקת:

משנה ד

במשנה נתנה לחבירו הוא מעל. וכ' התוי"ט בשם הרמב"ם בטוה"נ הבאה לו. וסייעתא לפסק השו"ע או"ח סי' רכ"ג ס"ה וע"ש במ"א סק"ח:

שם נטל פרוטה של הקדש כו'. התוי"ט הקשה דהא תו ל"ל. ולי י"ל משום דרצה לאשמעינן דינה בבלן:

פרק ו

משנה א

במשנה השליח מעל פי' בתוס' כדאמרינן כו' דילפינן חטא כו'. והרע"ב כתב מקרא דואשמה הנפש ההיא כו' והוא מפי' הרמב"ם ועתוי"ט. ואנכי תמה דהרי מקרא זה לא כתיב אצל מעילה רק בגזל הגר בפ' נשא:

שם כולן מעלו. התוי"ט העתיק הירושלמי מה שמחלק בין הא דהכא להא דתרומות פ"ד מ"ד ע"ש. ול"נ דע"כ גמרא דילן ל"ל הך חילוק דהירושלמי דא"כ היאך רצה לפשוט ממתניתין בעיא דאמר לשלוחו זבין לי ליתכא ואזיל וזבין ליה כורא דהתם הרי זבין בב"א ודומה להך דתרומות. וע"כ צריך לחלק לגמרתנו כמו שחילק הר"ש שם בתחלה מדעת עצמו ע"ש:

משנה ב

במשנה כיצד יעשה נוטל כו'. עפרש"י ותוס' וכ"נ מהרמב"ם בחבורו בפ"ז מהמ"ע ה"ו. דבהקדש יכול לחלק אף שהוא ברשות אחר כמש"כ התוס' בב"ק (ס"ח ב') ד"ה הוא. והרע"ב נמשך אחרי הרמב"ם בפי' ולא מחוור:

משנה ו

בתו"ח ד"ה ואפשר דאתיא כר"י דסבר מב"מ לא בטיל. זה אינו למש"כ התוס' במנחות (כ"ב ב') ובש"מ דביבש ביבש אפי' ר"י מודה דבטיל ע"ש: